

**ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ**

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3170

Ζώα συντροφιάς, αδέσποτα ζώα συντροφιάς και άλλες διατάξεις

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) Ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο που συντηρείται ή προορίζεται να συντηρηθεί από τον άνθρωπο, κυρίως μέσα στην κατοικία του, για λόγους ζωοφιλίας ή συντροφιάς. Ζώα συντροφιάς είναι και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται για το κυνήγι (κυνηγετικοί), τη φύλαξη ποιμνίων (ποιμενικοί) και χώρων, την προστασία ατόμων με ειδικές ανάγκες, οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, καθώς και οι σκύλοι που χρησιμοποιούνται από τις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.

β) Αδέσποτο ζώο συντροφιάς είναι κάθε ζώο συντροφιάς το οποίο είτε δεν έχει κατοικία είτε βρίσκεται έξω από τα

όρια της κατοικίας του ιδιοκτήτη του ή του συνοδού του και δεν τελεί υπό την άμεση επίβλεψη ή τον έλεγχο ιδιοκτήτη ή συνοδού. Δεν θεωρούνται αδέσποτα ζώα οι ποιμενικοί και κυνηγετικοί σκύλοι, καθώς και οι σκύλοι έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της έρευνας και της διάσωσης.

γ) Επικίνδυνο ζώο συντροφιάς είναι το ζώο συντροφιάς που εκδηλώνει απρόκλητα έντονη επιθετική συμπεριφορά προς τον άνθρωπο και τα άλλα ζώα, καθώς και το ζώο που πάσχει ή είναι φορέας σοβαρού νοσήματος, που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα άλλα ζώα και δεν θεραπεύεται.

δ) Σοβαρό νόσημα είναι κάθε νόσημα άμεσου και υψηλού κινδύνου για την υγεία, τόσο του ανθρώπου όσο και των ζώων, του ίδιου ή και άλλου είδους.

ε) Καταφύγιο αδέσποτων ζώων είναι η ειδική εγκατάσταση, στην οποία συντηρούνται, σε σημαντικό αριθμό, αδέσποτοι ή ανεπιθύμητοι σκύλοι ή άλλα είδη ζώων συντροφιάς.

Άρθρο 2

Υποχρεώσεις ιδιοκτητών σκύλων

1. Ο ιδιοκτήτης σκύλου υποχρεούται:

α) να δηλώνει το σκύλο του στο φορέα που είναι αρμόδιος για την τήρηση των σχετικών αρχείων και να μεριμνά για τη σήμανση και την καταγραφή του σκύλου του μέσα σε προθεσμία οκτώ

εβδομάδων από τη γέννησή του,

β) να μεριμνά για την ευζωία και την ετήσια, τουλάχιστον, κτηνιατρική εξέταση του σκύλου του,

γ) να εφοδιάζεται με βιβλιάριο υγείας του σκύλου του,

δ) να μην εγκαταλείπει αυτόν,

ε) να μεριμνά για τον άμεσο καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του σκύλου του.

2. Η σήμανση, η καταγραφή των σκύλων, καθώς και η κατάρτιση του σχετικού μητρώου, γίνονται από κτηνιάτρους που ασκούν νόμιμα το κτηνιατρικό επάγγελμα στην Ελλάδα σε ιδιωτικά κτηνιατρεία, σε καταφύγια αδέσποτων ζώων, καθώς και σε κτηνιατρεία ή σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους που διατηρούνται από τους δήμους, τις κοινότητες ή τα ζωοφιλικά σωματεία. Σε ημιαστικές και αγροτικές περιοχές, όπου δεν

δραστηριοποιούνται επαγγελματικά ιδιώτες κτηνίατροι, η σήμανση και καταγραφή των σκύλων μπορεί να γίνει και σε αγροτικά κτηνιατρεία των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Η δήλωση, σήμανση και καταγραφή είναι προαιρετική για τους σκύλους που εκτρέφονται για τη φύλαξη ποιμνίων. Η δαπάνη της σήμανσης και της καταγραφής του σκύλου βαρύνει τον ιδιοκτήτη του.

3. Δεν επιτρέπεται ο περίπατος σκύλων χωρίς συνοδό. Ο ιδιοκτήτης σκύλου οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να μην εξέρχεται ελεύθερα ο σκύλος του από το χώρο της ιδιοκτησίας του και εισέρχεται σε χώρους άλλων ιδιοκτητών ή σε κοινόχρηστους χώρους. Για την αποφυγή ατυχημάτων ο ιδιοκτήτης ή ο συνοδός του σκύλου υποχρεούται κατά τη διάρκεια του περιπάτου να κρατάει το σκύλο του δεμένο και να βρίσκεται σε μικρή απόσταση από αυτόν. Οι υποχρεώσεις αυτές δεν ισχύουν για τους ποιμενικούς και κυνηγετικούς σκύλους, καθώς και τους σκύλους έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της έρευνας και διάσωσης. Ο ιδιοκτήτης του κυνηγετικού σκύλου κατά τη διάρκεια του κυνηγιού

έχει την υποχρέωση να φέρει μαζί του το βιβλιάριο υγείας του σκύλου του. Εντός των ελεγχόμενων κυνηγετικών περιοχών επιτρέπεται να καθορίζονται περιορισμένοι χώροι εκγύμνασης σκύλων, καθώς και να διεξάγονται αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, με

όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται και στις δύο περιπτώσεις με απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Απαγορεύεται η εκτροφή, η εκπαίδευση και η χρησιμοποίηση σκύλων για κυνομαχίες.

Επίσης απαγορεύεται η εκτροφή και η χρησιμοποίηση σκύλων για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος, ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.

5. Ο ιδιοκτήτης ή ο συνοδός του σκύλου ευθύνεται για βλάβη ή ζημιά που προκαλείται από το σκύλο σε ανθρώπους ή ζώα, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 924 του Αστικού Κώδικα.

6. Οι κάτοχοι θηλυκών σκύλων οφείλουν να μην επιδιώκουν ή διευκολύνουν την αναπαραγωγή ζώων και να μεριμνούν για τη στειρώσή τους, εφόσον δεν επιθυμούν τη διατήρηση των νεογέννητων ζώων ή δεν μπορούν να τα διαθέσουν σε νέους ιδιοκτήτες.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας καθορίζονται η διαδικασία υποβολής της δήλωσης κατοχής σκύλων, οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και ο τρόπος σήμανσης και καταγραφής αυτών και ενημέρωσης από τους κτηνιάτρους της παραγράφου 2 του φορέα που είναι αρμόδιος για την καταχώρηση σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων των στοιχείων των σκύλων που

έχουν σημειωθεί και των ιδιοκτητών τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο φορέας που είναι αρμόδιος για την τήρηση των μητρώων αυτών, ο τύπος και το περιεχόμενο του βιβλιαρίου υγείας, η διαδικασία και οι φορείς που είναι αρμόδιοι για τη χορήγηση και θεώρησή του καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

«Η παραβίαση της παρ. 4 αυτού του άρθρου, επισύρει τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 12 δηλ. φυλάκιση μέχρι 12 μηνών και χρηματική ποινή από 5.000,00 έως 10.000,00 ευρώ.

Η παραβίαση των παρ.1,3,4,και 6 αυτού του άρθρου, επισύρει τις διοικητικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 13 δηλ. πρόστιμο 300,00 έως 1.500,00 ευρώ

όπως επιβάλλεται σύμφωνα με την παρ. 2 περ. (α) του άρθρου 13 για την παραβίαση των παρ. 1 (περ. α και δ), 3 και 6 και σύμφωνα με την παρ. 2 περ. (β) του άρθρου 13 για την παραβίαση των παρ. 1 (περ. β και γ) και 4».

Άρθρο 3

Εκτροφή- Αναπαραγωγή και εμπορία σκύλων

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που

εκτρέφει, αναπαράγει για εμπορικούς σκοπούς ή πωλεί σκύλους, οφείλει να εφοδιάζεται με άδεια που εκδίδεται από την αρμόδια Διεύθυνση Κτηνιατρικής της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στην οποία έχει την κατοικία, ή την έδρα του, να υπόκειται στον έλεγχο της αρχής αυτής και να συμμορφώνεται με τους όρους που προβλέπονται στο Π.Δ. 184/1996

(ΦΕΚ 137 Α). Ιδιαίτερα για τη χορήγηση άδειας εκτροφής και αναπαραγωγής σκύλων, πρέπει να τηρούνται και οι διατάξεις του Ν. 604/ 1977 (ΦΕΚ 163 Α΄) και του Π.Δ. 463/1978 (ΦΕΚ 96 Α΄). Η

άδεια αυτή απαιτείται όταν εκτρέφονται περισσότεροι από δύο θηλυκοί σκύλοι αναπαραγωγής ή σημειώνονται περισσότεροι από δύο τοκετοί ανά έτος, σε θηλυκούς σκύλους εκτροφής. Για τη χορήγηση της άδειας πρέπει να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) να διαμένουν οι σκύλοι σε χώρους κατάλληλους, όσον αφορά τα υλικά κατασκευής τους, τις διαστάσεις τους, ανάλογα με τον αριθμό των σκύλων που φιλοξενούνται, τη θερμοκρασία, το φωτισμό, τον αερισμό και την καθαριότητά τους και να υπάρχουν χώροι για την εξάσκησή τους, β) να χορηγείται στους σκύλους κατάλληλη και επαρκής ποσότητα τροφής, νερού, στρωμνής και να παρέχεται δυνατότητα άσκησης, γ) να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για τον έλεγχο και την παρεμπόδιση της εξάπλωσης των ασθενειών μεταξύ των σκύλων, δ) να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των σκύλων σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλων φυσικών κινδύνων, ε) να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την ασφαλή μεταφορά των σκύλων από και προς την εγκατάσταση εκτροφής, στ) να μην γονιμοποιούνται οι θηλυκοί σκύλοι που χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγή πριν από το πρώτο και μετά το ένατο έτος της ηλικίας τους, ζ) να μην γονιμοποιούνται οι θηλυκοί σκύλοι αναπαραγωγής πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και πάντως πριν από την παρέλευση εννέα μηνών μετά τον τελευταίο τοκετό, η) να τηρούνται βιβλιάρια υγείας των σκύλων, στα οποία θα καταγράφονται οι εμβολιασμοί τους και οι κτηνιατρικές εξετάσεις και πράξεις στις οποίες υποβάλλονται και θ) να τηρούνται στις εγκαταστάσεις εκτροφής μητρώα για κάθε θηλυκό σκύλο αναπαραγωγής και να είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή για έλεγχο από την αρμόδια αρχή.

2. Δεν επιτρέπεται να επιλέγονται για αναπαραγωγή σκύλοι που τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά ή τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς τους μπορεί να αποδειχθούν βλαβερά για την υγεία και ευζωία του θηλυκού αναπαραγωγικού σκύλου και των απογόνων του.

3. Δεν επιτρέπεται η πώληση σκύλων με ηλικία μικρότερη των επτά εβδομάδων. Οι προς πώληση σκύλοι φέρουν υποχρεωτικά σήμανση και είναι καταγραμμένοι.

4. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας καθορίζονται οι όροι της έκδοσης άδειας καταστήματος πώλησης σκύλων και άλλων ζώων συντροφιάς, οι όροι που πρέπει να πληρούν οι χώροι φιλοξενίας των ζώων, καθώς και ο εξοπλισμός των χώρων αυτών, ανά είδος ζώου.

«Η παραβίαση αυτού του άρθρου, επισύρει:

Α) τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 12 δηλ. φυλάκιση μέχρι 3 μήνες και χρηματική ποινή από 400,00 έως 2.400,00 ευρώ και

Β) τις διοικητικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 13 δηλ. α) πρόστιμο 300,00 έως 1.500,00 όπως επιβάλλεται σύμφωνα με την παρ. 2 περ. (β) του άρθρου 13, και β) σε καθ' υποτροπήν παραβίαση του, αναστολή της άδειας από έξι μήνες έως τρία έτη ή και οριστική αφαίρεσή της».

Άρθρο 4

Διοργάνωση εκθέσεων και άλλων εκδηλώσεων με σκύλους

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διοργανώνει εκθέσεις ή άλλες εκδηλώσεις με σκύλους οφείλει να εφοδιάζεται με σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής της αρμόδιας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

2. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης οι σκύλοι πρέπει να βρίσκονται υπό την άμεση επίβλεψη του ιδιοκτήτη ή του συνοδού τους, ο οποίος οφείλει να μην τους προξενεί φόβο, αγωνία ή πόνο. Σκύλοι που εκδηλώνουν χωρίς αιτία επιθετική συμπεριφορά προς τα άλλα ζώα ή τον άνθρωπο, φέρουν υποχρεωτικά φίματρο ή απομακρύνονται από την εκδήλωση.

3. Οι σκύλοι που συμμετέχουν σε εκθέσεις ή άλλες εκδηλώσεις πρέπει να έχουν δηλωθεί, σημανθεί και καταγραφεί και οι συνοδοί τους να φέρουν το βιβλιάριο υγείας του σκύλου, από το οποίο να προκύπτει ότι είναι εμβολιασμένοι και

ότι έχουν υποβληθεί σε πρόσφατο αποπαρασιτισμό.

«Η παραβίαση αυτού του άρθρου,

επισύρει:

A) τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 2 του άρθρου 12 δηλ. φυλάκιση μέχρι 3 μήνες και

χρηματική ποινή από 400,00 έως 2.400,00 ευρώ και

B) τις διοικητικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 13 δηλ.

α) πρόστιμο 300,00 έως 1.500,00

όπως επιβάλλεται σύμφωνα με την παρ. 2 περ. (β) του άρθρου 13 και

β) σε καθ' υποτροπήν παραβίαση του, αναστολή της άδειας από έξι μήνες έως τρία έτη ή και οριστική αφαίρεσή της».

Άρθρο 5

Υποχρεώσεις ιδιοκτητών γατών και άλλων ζώων συντροφιάς

1. Κάθε ιδιοκτήτης γάτας έχει τις

υποχρεώσεις των διατάξεων των περιπτώσεων β', γ' και δ' της παραγράφου 1 και της

παραγράφου 6 του άρθρου 2.

2. Απαγορεύεται η εκτροφή και η χρησιμοποίηση γατών για την παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.

3. Για τις εκθέσεις ή άλλες εκδηλώσεις που οργανώνονται με γάτες ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3 εκτός από αυτές που αφορούν στη δήλωση, σήμανση και την καταγραφή του άρθρου 4.

4. Απαγορεύεται η εκτροφή, η εκπαίδευση και η χρησιμοποίηση άλλων ζώων συντροφιάς σε κάθε είδους μονομαχίες.

«Α) Η παραβίαση των παρ. 2 και 4 του άρθρου αυτού επισύρει τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 12 δηλ. φυλάκιση μέχρι 12 μηνών και χρηματική ποινή από 5.000,00 έως 10.000,00 ευρώ.

Και

B) Η παραβίαση του άρθρου αυτού

επισύρει τις διοικητικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 13 δηλ. πρόστιμο 300,00 έως

1.500,00 ευρώ όπως επιβάλλεται σύμφωνα με την παρ. 2 περ. (β) του άρθρου 13 ενώ η καθ' υποτροπήν παραβίαση της παρ. 3 του άρθρου αυτού, αναστολή της άδειας από έξι μήνες έως τρία έτη ή και οριστική αφαίρεσή της».

Άρθρο 6

Διατήρηση ζώων συντροφιάς σε κατοικίες

Επιτρέπεται η διατήρηση σε κάθε κατοικία μόνο ενός σκύλου και μιας γάτας ή δύο σκύλων ή δύο γατών. Προκειμένου για πολυκατοικίες (αποτελούμενες από δύο διαμερίσματα και άνω) επιτρέπεται επίσης η διατήρηση

ενός σκύλου και μιας γάτας ή δύο σκύλων ή δύο γατών σε κάθε διαμέρισμα ακόμα και εκεί

που ο κανονισμός της πολυκατοικίας απαγορεύει τη διατήρηση τέτοιων ζώων, με την

προϋπόθεση ότι τα ζώα αυτά διατηρούνται στο ίδιο διαμέρισμα όπου διαμένει ο ιδιοκτήτης

και δεν παραμένουν μόνιμα στις βεράντες του διαμερίσματος. Απαγορεύεται η διατήρηση

ζώων συντροφιάς σε κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας (πυλωτή, ταράτσα,

ακάλυπτος χώρος κ.λ.π.). Επιτρέπεται η διατήρηση ζώων συντροφιάς στους ανοικτούς

χώρους των μονοκατοικιών, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις του άρθρου 1 του

N. 1197/1981 (ΦΕΚ 240 Α) και οι

αστυνομικές διατάξεις περί κοινής

ησυχίας.

Άρθρο 7

Περισυλλογή αδέσποτων σκύλων

1. Αρμόδιοι για την περισυλλογή των αδέσποτων σκύλων είναι οι δήμοι και οι κοινότητες. Η περισυλλογή των

αδέσποτων σκύλων μπορεί να πραγματοποιείται και από ζωοφιλικά σωματεία, εφόσον

διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή, σε συνεργασία με τον αρμόδιο δήμο ή κοινότητα. Οι

δήμοι και οι κοινότητες συγκροτούν τα συνεργεία περισυλλογής από άτομα τα οποία

διαθέτουν την κατάλληλη εκπαίδευση και εμπειρία σε θέματα που αφορούν στην αιχμαλωσία των ζώων και κατέχουν τις τεχνικές χειρισμού τους. Κατά την αιχμαλωσία και την περισυλλογή των αδέσποτων σκύλων απαγορεύεται η κακομεταχείρισή τους.

2. Τα συνεργεία περισυλλογής καθοδηγούνται στο έργο τους και ελέγχονται από κτηνίατρο, ο οποίος ορίζεται από τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής της αρμόδιας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

3.α. Οι σκύλοι που περισυλλέγονται, οδηγούνται στα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, που ιδρύονται και λειτουργούν από τους δήμους, τις κοινότητες και τα ζωοφιλικά σωματεία σε ιδιόκτητους ή μη χώρους.

β. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με το Ν. 604/1977 και το Π.Δ. 463 /1978. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι για την εναρμόνιση των καταφυγίων που ήδη λειτουργούν με τους όρους του νόμου αυτού.

4. Οι σκύλοι που περισυλλέγονται

οδηγούνται σε καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, όπου υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση και παραμένουν μέχρι να αναλάβει κάποιος ενδιαφερόμενος τη φιλοξενία τους.

Σκύλοι που περισυλλέγονται και διαπιστώνεται από τη σήμανσή τους ότι έχουν ιδιοκτήτη που έχει δηλώσει την απώλειά τους, επιστρέφονται σε αυτόν. Δεν επιτρέπεται η υιοθεσία των σκύλων από άτομα ηλικίας μικρότερης των δεκαέξι ετών, χωρίς την έγγραφη συναίνεση των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα. Σκύλοι που δίνονται σε ιδιώτες για φιλοξενία, πρέπει προηγουμένως να σημειωθούν, να καταγραφούν και να υποβληθούν σε αποπαρασιτισμό, εμβολιασμό και στείρωση. Οι σκύλοι που παραμένουν στο καταφύγιο, εφόσον σύμφωνα με γνωμάτευση του κτηνίατρου του καταφυγίου κρίνονται υγιείς, επιτρέπεται να επαναφέρονται στο φυσικό περιβάλλον, με απόφαση της αρμόδιας δημοτικής ή κοινοτικής αρχής, εντός των διοικητικών τους ορίων και κατά προτίμηση στην περιοχή από όπου περισυλλέγησαν, αφού προηγουμένως σημειωθούν, καταγραφούν και υποβληθούν σε αποπαρασιτισμό, εμβολιασμό, και στείρωση. Την ευθύνη για την επίβλεψη, τη φροντίδα και την ευζωία τους έχουν τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3α. Για την επαναφορά στο φυσικό περιβάλλον των αδέσποτων σκύλων λαμβάνεται

υπόψη η πυκνότητα του πληθυσμού τους στην περιοχή όπου επαναφέρονται. Η επαναφορά δεν επιτρέπεται σε περιοχές με νοσοκομεία, σχολεία, αθλητικά κέντρα, αυτοκινητόδρομους ταχείας κυκλοφορίας και αεροδρόμια.

5. Οι σκύλοι που περισυλλέγονται και διαπιστώνεται μετά από κτηνιατρική εξέταση ότι είναι επικίνδυνοι σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση γ' του άρθρου 1, ή ότι πάσχουν από ανίατη

ασθένεια, υποβάλλονται σε ευθανασία. Σκύλοι ανίκανοι να αυτοσυντηρηθούν λόγω γήρατος ή αναπηρίας, εφόσον μετά από κτηνιατρική εξέταση διαπιστώνεται ότι η διατήρησή τους στη ζωή είναι αντίθετη με την ευζωία τους, υποβάλλονται σε ευθανασία. Σκύλοι που διαπιστώνεται από την κτηνιατρική εξέταση ότι είναι τραυματισμένοι ή πάσχουν από ιάσιμο νόσημα υποβάλλονται στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή μέσα στα καταφύγια, με την ευθύνη της διοίκησής τους.

6. Στο άρθρο 46 του Ν. 998 / 1979 (ΦΕΚ 289 Α') προστίθεται παράγραφος 7, που έχει ως εξής:

"7. Με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 5 επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία κέντρων περίθαλψης και διαμονής κάθε είδους αδέσποτων ζώων. Η αίτηση συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' του άρθρου 2 του Π.Δ.190 / 1981 (ΦΕΚ 54 Α') και εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 7 αυτού".

7. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον τρόπο, τη διαδικασία και το όργανο που είναι αρμόδιο για τη σήμανση και την καταγραφή των αδέσποτων σκύλων που περισυλλέγονται, τη δημιουργία δικτύου ενημέρωσης των πολιτών για τα ζώα που διατίθενται προς φιλοξενία, την παράδοσή τους στο νέο ιδιοκτήτη, τη δήλωση

απώλειας, τη φιλοξενία και την επιστροφή των σκύλων που φέρουν σήμανση στον ιδιοκτήτη τους, την επαναφορά στο φυσικό περιβάλλον των αδέσποτων σκύλων, την παράδοση των σκύλων σε καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς από τους ιδιοκτήτες που δεν επιθυμούν τη διατήρησή τους, τις επιτρεπόμενες μεθόδους ευθανασίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας παρέχεται οικονομική ενίσχυση στους φορείς που αναφέρονται στην παράγραφο 3α για την ίδρυση και λειτουργία των καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο φορέας που επιχορηγείται, ο σκοπός, το ύψος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 8

Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων σκύλων σε απορρίμματα

Οι υπεύθυνοι σφαγείων, κρεοπωλείων ή άλλων καταστημάτων διάθεσης τροφίμων, νοσοκομείων, στρατοπέδων, κατασκηνώσεων και γενικώς χώρων και εγκαταστάσεων μαζικής εστίασης έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της πρόσβασης των αδέσποτων σκύλων στα απορρίμματα των εγκαταστάσεων τους.

Άρθρο 9

Εκπαίδευση, επιμόρφωση, προαγωγή ζωοφιλίας

1. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας μεριμνούν για την οργάνωση ή συνδιοργάνωση με άλλους φορείς επιμορφωτικών σεμιναρίων και την προβολή στα μέσα μαζικής επικοινωνίας προγραμμάτων πληροφόρησης και εκπαίδευσης των ατόμων που είναι κάτοχοι ζώων συντροφιάς και των ατόμων που ασχολούνται με την εκτροφή, εκπαίδευση, εμπόριο και φύλαξη των ζώων συντροφιάς, καθώς και για την ενημέρωση των προσώπων αυτών σχετικά με το περιεχόμενο των διατάξεων που αφορούν στην προστασία των ζώων συντροφιάς.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας μπορεί να χρηματοδοτούνται δραστηριότητες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο και να καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για τη χρηματοδότηση αυτή.

Άρθρο 10

Αποκομιδή πτωμάτων ζώων

Οι υπηρεσίες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις είναι αρμόδιες για την καθαριότητα των οδών του εθνικού, επαρχιακού και αστικού δικτύου έχουν την υποχρέωση να απομακρύνουν από τις οδούς τα πτώματα των νεκρών ζώων και να μεριμνούν για την αποτέφρωση ή την υγειονομική ταφή τους σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις.

Άρθρο 11

Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης ζωνοόσων

1. Η πρόληψη και αντιμετώπιση των νοσημάτων που μεταδίδονται από τα ζώα στον άνθρωπο ή σε άλλα ζώα του ίδιου ή άλλου είδους γίνεται μέσω ειδικών προγραμμάτων που καταρτίζονται από την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Γεωργίας και εφαρμόζονται από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Αν εκδηλωθεί κρούσμα λύσσας σε ζώο, η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής μπορεί να λαμβάνει και πρόσθετα μέτρα είτε σε συγκεκριμένη περιοχή της χώρας είτε σε όλη την επικράτεια, πέραν εκείνων που προβλέπονται από τις διατάξεις των νόμων 1197/1981 και 2017/1992 (ΦΕΚ 31 Α').
2. Με απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας καθορίζονται οι κτηνιατρικοί υγειονομικοί όροι που αφορούν στην αποτροπή του κινδύνου εισβολής στη Χώρα ή διαφυγής επιζωοτικών νοσημάτων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 12

Ποινικές κυρώσεις

1. Οι παραβάτες των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 2 και των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 5 τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δώδεκα μήνες και χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες μέχρι δέκα χιλιάδες ευρώ.
2. Οι παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 3 και 4 τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες και χρηματική ποινή από τετρακόσια μέχρι δυο χιλιάδες τετρακόσια ευρώ.
3. Οι παραβάτες κάθε επιτακτικής ή απαγορευτικής διάταξης του Ν.1444/ 1984 (ΦΕΚ. 78 Α'), καθώς και οι παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 9,10 και 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των ζώων συντροφιάς που κυρώθηκε με το Ν. 2017/1992, τιμωρούνται με τις ποινές που προβλέπονται από την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του Ν.1197/ 1981, όπως αντικαθίσταται με την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού.
4. Με εντολή του αρμόδιου εισαγγελέα, μπορεί να αφαιρεθεί προσωρινά το ζώο από την κατοχή του παραβάτη των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 του Ν.1197/1981 και να παραδοθεί σε ζωοφιλικό σωματείο ή σε καταφύγιο αδέσποτων ζώων συντροφιάς.
5. Το άρθρο 8 του Ν.1197/1981 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 8

1. Οι παραβάτες των διατάξεων του άρθρου 1 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι έξι μήνες ή με χρηματική ποινή από τριακόσια μέχρι χίλια πεντακόσια ευρώ ή και με τις δυο ποινές.

[Το άρθρο 1 παρ. 1,2,3 και 4 του Ν. 1197/1981 αναφέρεται στα ακόλουθα:

Άρθρο 1

1. Τα ζώα συντροφιάς, εργασίας και των εκτροφών, δέον να τυγχάνουν εκ μέρους των κατόχων των της δεούσης στοργής και μεταχειρίσεως εκδηλουμένων δια:
 - α) Χορηγήσεως καταλλήλου και επαρκούς δια το είδος των τροφής και ύδατος.
 - β) Εξασφαλίσεως ανέτου, υγιεινού και προσηρμοσμένου εις τον φυσικόν τρόπον διαβιώσεώς των, καταλύματος.
2. Όστις φονεύει, βασανίζει, κακοποιεί ζώα, περί ών ο παρών νόμος ή εγκαταλείπει ταύτα έκθετα ή αδέσποτα τιμωρείται δια των εν άρθρω 8 του παρόντος ποινών.
3. Επί βασανισμού ή κακομεταχειρίσεως ζώων κατά την διάρκειαν της μεταφοράς των δι' εμπορικών πλοίων, αεροπλάνων, σιδηροδρόμων και αυτοκινήτων, ευθύνην υπέχουν ως συναυτουργοί της τοιαύτης πράξεως αντιστοίχως, και οι κυβερνήται των πλοίων και αεροπλάνων, οι προϊστάμενοι των αμαξοστοιχιών και οι οδηγοί των αυτοκινήτων, τιμωρούμενοι δια των ανωτέρω ποινών.
4. Δια των αυτών ποινών τιμωρείται και όστις προσπαθεί βιαίως να τα τιθασειύη ή να τα συλλαμβάνει τη χρήση πυροβόλου όπλου εξαιρουμένων εκείνων άτινα, κατά τας εκάστοτε περί θήρας διατάξεις, χαρακτηρίζονται ως θηράματα].

2. Οι παραβάτες των διατάξεων των άρθρων 2, 3 και 4 παράγραφοι 2 και 3 τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι πέντε μήνες ή με χρηματική ποινή από τριακόσια μέχρι χίλια πεντακόσια ευρώ ή και με τις δυο ποινές.

[Τα άρθρα 2, 3 και 4 παρ. 2 και 3 του Ν. 1197/1981 αναφέρονται στα ακόλουθα:

Άρθρο 2

1. Ζώνον συντροφιάς, εργασίας ή εκτροφών το οποίον κατέστη ανίκανον δια την ήν προορίζεται χρήσιν, συνεχεία γήρατος, ασθενείας, κατάγματος, αναπηρίας ή άλλης τινός αιτίας, δύναται να φονεύεται δι' ευθανασίας και μόνο κατόπιν προηγούμενης εκθέσεως κρατικού ή ιδιώτου κτηνιάτρου.
2. Απαγορεύεται η θανάτωσις θηλαστικών εις τα σφαγεία εφ' όσον δεν προηγηθεί της

αφαιμάξεως αναισθητοποίησις επενεργούσα ακαριαίως.

Άρθρο 3

Ουδεμία οδονηρά χειρουργική επέμβασις πραγματοποιείται εις τα σπονδυλωτά άνευ αναισθησίας διενεργουμένης μόνον υπό κτηνιάτρου. Η αναισθητοποίησις δεν απαιτείται όταν, εις ομοίας χειρουργικάς επεμβάσεις επί ανθρώπων δεν εκτελείται τοιαύτη ή εις περιπτώσεις κατά τας οποίας δεν κρίνεται επιβεβλημένη υπό κτηνιάτρου δι' ειδικούς επιστημονικούς λόγους.

Άρθρο 4

2. Η εκτέλεσις πειραμάτων επί ζώων

επιτρέπεται μόνον εις πτυχιούχους Κτηνιατρικής ή Ιατρικής Σχολής ή Σχολών Βιολογικών Επιστημών, οι οποίοι διαθέτουν τας απαραίτητους επαγγελματικές γνώσεις και την ικανότητα δια χειρουργικάς επεμβάσεις. Πτυχιούχοι Φυσικών Επιστημών οι οποίοι διαθέτουν τας αναγκαίας επαγγελματικές γνώσεις, δύνανται να πραγματοποιούν πειράματα επί ζώων μη περιλαμβάνοντα χειρουργικάς επεμβάσεις.

3. Δια την εκτέλεσιν πειραμάτων, δυναμένων να προκαλέσουν πόνον, κακώσεις ή διατάραξιν της φυσιολογικής καταστάσεως των ζώων, οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να εφοδιασθούν σχετικής αδείας χορηγουμένης υπό της οικείας Νομαρχίας].

3. Οι ποινές της παραγράφου 2 επιβάλλονται και για παραβάσεις κάθε επιτακτικής ή απαγορευτικής διάταξης του Ν. 586/1977 (ΦΕΚ 140 Α').

6. Η κλοπή κυνηγετικού σκύλου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή πέντε χιλιάδων ευρώ.

Άρθρο 13

Διοικητικές κυρώσεις

1. Στους παραβάτες των διατάξεων των παραγράφων 1, 3, 4 και 6 του άρθρου 2, των άρθρων 3, 4 και 5 επιβάλλεται και πρόστιμο τριακοσίων έως χιλίων πεντακοσίων ευρώ. Για τον καθορισμό του ύψους του επιβαλλόμενου προστίμου λαμβάνονται υπόψη η πρόθεση ή μη του παραβάτη, η σοβαρότητα και διάρκεια της παράβασης και η υποτροπή. Στην καθ' υποτροπή παράβαση των διατάξεων των άρθρων 3 και 4 και της παραγράφου 3 του άρθρου 5 επιτρέπεται η

αναστολή της αδείας από έξι μήνες μέχρι τρία έτη ή οριστική αφαίρεσή της.

2. α) Το πρόστιμο που προβλέπεται

από την προηγούμενη παράγραφο για τους παραβάτες των διατάξεων των παραγράφων 1 περιπτώσεις α' ,δ' και ε', 3 και 6 του άρθρου 2, επιβάλλεται με απόφαση του αρμόδιου κατά τόπο δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με βάση την έκθεση βεβαίωσης της παράβασης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του νόμου αυτού.

β) Το πρόστιμο που προβλέπεται από την προηγούμενη παράγραφο για τους παραβάτες των διατάξεων των παραγράφων 1 περιπτώσεις β' και γ' και 4 του άρθρου 2, καθώς και των άρθρων 3, 4 και 5, επιβάλλεται με απόφαση του Διευθυντή Κτηνιατρικής της κατά τόπο αρμόδιας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, με βάση την έκθεση βεβαίωσης της παράβασης που συντάσσεται από το όργανο που διενεργεί την επιθεώρηση κατά τις σχετικές διατάξεις του νόμου αυτού.

γ) Ενώπιον του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του Διευθυντή Κτηνιατρικής μπορεί να εκθέσει τις απόψεις του ο παραβάτης, ο οποίος καλείται για το λόγο αυτόν πριν από τέσσερις τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες. Η απόφαση επιβολής προστίμου επιδίδεται στο πρόσωπο εις βάρος του οποίου επιβάλλεται το πρόστιμο. Κατά της απόφασης επιβολής προστίμου επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ουσίας.

3. Τα πρόστιμα εισπράττονται από το δήμο ή την κοινότητα, περιέρχονται σε ειδικό λογαριασμό τους και διατίθενται για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του νόμου αυτού. Με κοινή απόφαση των

Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Γεωργίας καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης των προστίμων, η αναπροσαρμογή τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 14

Τροποποιήσεις και συμπληρώσεις διατάξεων

1. Στο άρθρο 4 του Ν. 604/1977 (ΦΕΚ 163 Α΄) η παράγραφος 1 αντικαθίσταται ως εξής:
"1. Τα κτηνιατρεία και οι κτηνιατρικές κλινικές ιδρύονται κατ' αποκλειστικότητα από κτηνιάτρους."

2. Στο άρθρο 6 του Ν. 604/1977 προστίθενται τα ακόλουθα:

α) στην παράγραφο 1 αυτού μετά τις λέξεις "Δια την λειτουργίαν" προστίθενται οι λέξεις:
"κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων",

β) στην ίδια παράγραφο μετά το "Εφόσον" προστίθεται νέα περίπτωση α΄ με υποπεριπτώσεις αα΄, ββ΄ και γγ΄.

"α) Προκειμένου περί κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων:

αα) Υποδεικνύεται με την αίτηση κτηνίατρος ως επιστημονικός υπεύθυνος, ο οποίος πληροί τις προϋποθέσεις που

ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 10.

ββ) Συνυποβάλλεται τοπογραφικό διάγραμμα με κάτοψη των εγκαταστάσεων και απαιτούμενων χώρων σε κλίμακα 1 : 100.

γγ) Έκθεση περιγραφική του εξοπλισμού".

γ) Η περίπτωση α΄ γίνεται β΄ και η περίπτωση β΄ γίνεται γ΄.

3. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 10 του Ν. 604/1977 μετά τις λέξεις "την επιστημονική ευθύνη" προστίθενται οι λέξεις "κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων".

4. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 11 του Ν. 604/1977 μετά τις λέξεις "την επιστημονική ευθύνη" προστίθενται οι λέξεις "κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων".

5. Στο άρθρο 3 του Π.Δ. 463/1978 (ΦΕΚ 96 Α΄) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) Οι περιπτώσεις στ΄ και η΄ της παραγράφου 1 αντικαθίστανται ως εξής:

"στ) Ατομική αίθουσα διαμονής φιλοξενουμένων σκύλων

η) Ατομικό προαύλιο άσκησης σκύλων".

β) Η παράγραφος 2 αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Οι χώροι που αναφέρονται στις περιπτώσεις α΄ έως και ε' της προηγούμενης παραγράφου πρέπει να έχουν συνολική

επιφάνεια τουλάχιστον εξήντα τετραγωνικών μέτρων και οι χώροι που αναφέρονται στις περιπτώσεις στ΄ και ζ΄ της ίδιας παραγράφου να έχουν επιφάνεια ανάλογη με τον αριθμό των ζώων που φιλοξενούνται, έχοντας υπόψη ότι για κάθε σκύλο απαιτείται ξεχωριστός χώρος φιλοξενίας και άσκησης με ελάχιστες διαστάσεις μήκους δύο μέτρων, πλάτους δύο μέτρων και

ύψους δύο μέτρων. Οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι απαλλαγμένοι από υγρασία, να εξαερίζονται καλώς και να εξασφαλίζουν την προστασία των ζώων από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες."

6. Τα κτηνιατρεία μικρών ή μεγάλων ζώων που λειτουργούν κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού υποχρεούνται μέσα σε έξι μήνες από την ισχύ του να προσαρμοστούν με τις διατάξεις του.

Άρθρο 15

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται:

α) οι διατάξεις του Ν. 829/1978 (ΦΕΚ 203 Α΄), όπως αντικαταστάθηκαν με την περίπτωση α΄ της παραγράφου 2 και την παράγραφο 3 του άρθρου 32 του Ν. 1845/1989 (ΦΕΚ 102 Α΄), εκτός από τις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφοι 1, 2 περιπτώσεις β΄, γ΄ και δ΄, 4 και 5 ως ισχύουν, το Π.Δ. 400/1983 (ΦΕΚ 151 Α΄), όπως αντικαταστάθηκε με το Π.Δ. 289/1992 (ΦΕΚ 148 Α΄), εκτός από τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 9, καθώς και κάθε άλλη κανονιστική πράξη που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του Ν. 829/1978.

β) το άρθρο τρίτο του Ν. 1444/1984,

γ) το άρθρο τρίτο του Ν. 2017/1992,

δ) τα άρθρα 255 παράγραφοι 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, και 9 και 287 παράγραφοι 3α΄, 3β΄, 6, 10α και 12 του Ν.Δ. 86 /1969 (ΦΕΚ 7 Α΄) και

ε) κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει θέματα του νόμου αυτού ή αντίκειται στις διατάξεις του.

.....

Άρθρο 20

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2003

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Κ. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΠ. ΑΘ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ Γ. ΔΡΥΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 28 Ιουλίου 2003

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ